

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV ČESKOSLOVENSKÉ AKADEMIE VĚD
V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ 1974

BRNO 1975

Tato severní část objektu se však vlivem nepříznivých povětrnostních podmínek zřítla do průkopu. Podélná osa jámy byla orientována přibližně ve směru S-J. Na příčném průřezu byl objekt přibližně do hloubky 60 cm kónického tvaru s horní částí širší a zbývající část objektu se zařlubovala téměř kolmo dolů až do hloubky 110 cm. Dno bylo téměř rovné. Horní zásypovou vrstvu objektu tvořila humusovitá hlína promíchaná mazanicí a uhlíky. Zbývající část byla vyplněna přepálenou hnědočervenou hlínou promíchanou mazanicí a velkými kameny. Z rozhraní těchto vrstev pocházel nepočítaný střepový materiál a rohový úštěp.

Střepový materiál ze sídliště ve Slavičíně je chudý a pro datování je použitelná jen část střepů /2/. Ploché nevýrazné důlky pod okrajem některých střepů napovídají, že se jedná o starší fázi volutové kultury /3/. Tyto tři jámy jsou prvním dokladem neolitického osídlení ve Slavičíně a doplňují sporé osídlení horního Poolšaví a Povlárí. Ojedinelé nálezy pocházejí z této oblasti z Kladné-Žilína, Brumova a Vizovic /4/, sídliště z Bojkovic /5/ a snad i z Divnice /6/. Kromě keramiky a jednoho radiolaritového úštěpu obsahovaly jámy neobyčejně velké množství mazanice. Zvláště v objektu I bylo kromě běžné mazanice ještě velké množství mazanice ve tvaru obráceného písmene Y. Z nich se podařilo zrekonstruovat dva kusy o délce 84 cm a 81 cm. Na průřezu mají tvar obráceného písmene Y s jedním ramenem poněkud delším. Horní a masivnější část je zaoblena a vyhlazena. Tyto kusy mazanice byly patrně součástí střešní konstrukce, která byla umístěna nad objektem I nebo v jeho těsné blízkosti. Konstrukce ležela na trámu, o čemž svědčí i tvarování spodní strany mazanice. Jedno rameno této konstrukce leželo patrně na šikmé stěně a bylo vyhlazeno. Druhé rameno již nebylo vyhlazeno a bylo i kratší. Je to zřejmě důkazem toho, že střecha nebyla sedlová, ale jen jednostranně skloněná. Funkci těchto objektů lze jen těžko určovat, protože pro to nejsou žádné doklady. Snad jen jejich orientace S-J umožňuje srovnání se stavebními jámami, které jsou rozmístěny podél chat, jejichž orientace bývá většinou S-J /7/.

P o z n á m k y :

- 1 Podrobný posudek je v článku E. Opravila v tomto ročníku.
- 2 Děkuji dr. R. Tichému, CSc. z AÚ ČSAV Brno za zhodnocení nálezů.
- 3 R. Tichý, K nejstarší volutové keramice na Moravě, PA LI, 1960, 427, obr. 8:5, 15:5.
- 4 R. Tichý, Osídlení s volutovou keramikou na Moravě, PA LIV, 1963, 167-172.
- 5 R. Tichý, Osídlení s volutovou keramikou na Moravě, PA LIII, 1962, 248.
- 6 J. Pavelčík, Laténské sídliště u Divnice, PV 1960, Brno 1961, 76.
- 7 R. Tichý, PA LIII, 1962, 255.

Neolithische Siedlung in Slavičín /Bez. Gottwaldov/. Beim Aushub von Gräben für die Wasserleitung in der Siedlung "Mír" in Slavičín wurden mit braunrot gebrannter Erde ausgefüllte Gruben gestört. Der Fundort befindet sich in der Feldflur "Malé pole", manchmal auch "Mladotický lán" genannt. Objekt I von ovaler Form war mit der Längsachse in N-S Richtung orientiert. Seine Länge betrug 330cm und die Breite 220cm. Auf dem Querschnitt hob es sich als eine kesselförmig 90cm tiefe Grube ab. Objekt II hatte ebenfalls eine ovale Form und die Längsachse in N-S Richtung orientiert. Erhalten blieb von diesem nur der Teil in einer Länge von 280cm und einer Breite von 160cm. Im Querprofil war das Objekt kesselförmig und hatte eine Tiefe von 60cm. Auf dem Boden des Objektes lagen Holzkohlenstückchen und Stücke verbrannter Balken, deren ursprünglicher Durchmesser auch 50cm überschritt /1/. Objekt III war ebenfalls von ovaler Form im Ausmasse von 500 x 295 cm mit der Längsachse in N-S Richtung. Der obere Teil des Objektes hatte bis zur Tiefe von 60cm eine konische Form und der Rest des Objektes vertiefte sich fast senkrecht nach unten in einer Tiefe von 110cm.

Das Scherbenmaterial aus der Siedlung in Slavičín ist sehr bescheiden. Flache ausdruckslose Grübchen unter dem Rand einiger Scherben deuten an, dass es sich um die ältere Phase der Volutenkeramik handelt /3/. Ausser Keramik und einem Radiolaritabspliss enthielten die Gruben eine ungewöhnlich grosse Menge an Lehmewurf. Besonders in Objekt I befand sich ausser dem üblichen Lehmewurf mit Pfosten- und Balkenabdrücken noch eine bedeutende Menge von Lehmewurf, der im Querschnitt die Form des umgekehrten Buchstabens Y mit einem etwas kürzeren Arm hatte. Der obere massivere Teil ist abgerundet und geglättet. Diese Lehmewurfstücke waren vermutlich ein Bestandteil der Dachkonstruktion, die oberhalb des Objektes oder in seiner nächsten Nähe angebracht war.

OSADA LIDU S LINEÁRNÍ KERAMIKOU U LIPNÍKU

/okr. Přerov/

Jiří P a v e l č í k, AÚ ČSAV Brno

Žák ZDŠ P. Dadej a učitel J. Tomáš z Lipníku zjistili v místě nově zřízené chmelnice pravěkou osadu. Průzkum lokality, který provedli pracovníci AÚ ČSAV - expositura Opava, ukázal, že naleziště se rozkládá v prostoru koty 229 a zaujalo okraj první pravobřežní terasy řeky Bečvy.

V materiálu, který získali jak oba nálezci, tak pracovníci AÚ, převládají jádra a úštěpy hnědého pazourku. Celých předmětů je méně. Zastoupeny jsou zejména škrabadla a čepele. Keramický materiál je převážně zastoupen typickými úlomky tenkostěnné i užitkové keramiky, která se na základě výzdoby /převážně notových značek/ hlásí do mladšího stupně lineární keramiky. Vysoké procento jader a výrobního odpadu mezi sílexy současně ukazuje, že na stanici byla intenzivně vyráběna štípaná industrie.

Mimo nález lineární keramiky pochází z lokality eneolitická rohovcová sekerka a střepy keramiky z období popelnicových polí.

Niederlassung der Träger der Linearbandkeramik bei Lipník /Bez. Přerov/. An den Stellen des neu gegründeten Hopfengartens stellten P. Dadej und J. Tomáš eine Siedlung aus dem jüngeren Zeitabschnitt der Linearbandkeramik fest. Die grosse Menge an Feuersteinabfall und Kernen zeugt von einer intensiven Verarbeitung der Spaltindustrie.

NÁLEZ SEKEROMLATU V DOLNÍCH VĚSTONICÍCH

/ okr. Břeclav /

Bohuslav Klíma, AÚ ČSAV Brno

Při rozšiřování sklepa pod svým domem v Dolních Věstonicích čís. 83 našel Ant. Čížek na podzim r. 1974 těžký sekeromlat. Ležel v černozemní značně mocné půdě promísené popelovitými součástkami bez jakýchkoli dalších průvodních nálezů. Ani úložné poměry nelze blíže dokreslit. Předmět je pravidelného tvaru /14,5 x 6,5 x 6 cm/, v ostří je značně opotřebením zaoblen a také na opačném konci nese rozsáhlejší stopy po používání. Pravidelný otvor je malého průměru a je neúměrně značné váze nástroje. V ploškách několika menších čerstvých poruch lze rozeznat jako surovinu amfibolit. Ostatní broušením opracovaný povrch je zvětváním poněkud narušen. Nález souvisí zřejmě s dřívějším objevem kopytovitých klínů a s dalšími ještě stopami po osídlení lidu s kulturou volutové keramiky přímo v prostoru obce /1/.

Poznámky:

1 B. Klíma, 1972, Nález kopytovitých klínů v Dolních Věstonicích. Přehled výzkumů 1971, 125. AÚ ČSAV Brno.

Fund eines Beiles in Dolní Věstonice /Bez. Břeclav/. Bei der Erweiterung des Kellers unter dem Haus Nr. 83 in Dolní Věstonice fand A. Čížek ein schweres Beil aus Amphibolith, das sich zu den früheren Besiedlungsspuren der Träger der Kultur mit Volutenkeramik reiht.

NÁLEZ NABĚRAČKY MORAVSKÉ MALOVANÉ KERAMIKY U ŠAKVIC

/okr. Břeclav/

Josef Unger, Regionální muzeum, Mikulov

Při povrchovém sběru v trati "Šakvické rybníky" našel Jan Tým z Šakvic malou naběračku s krátkou tulejí. Celková délka 5,5 cm.

Fund einer Schöpfkelle der mährischen bemalten Keramik bei Šakvice /Bez. Břeclav/. Bei Lesefunden gewann man eine Schöpfkelle mit kurzer Tülle.

POZDNĚ LENGYELSKÁ OSADA VE VLČNOVĚ

/ okr. Uherské Hradiště /

Jiří Pavelčík, AÚ ČSAV Brno

Při terénním sběru v trati "Pod Hájkem" byly získány zlomky keramiky, které se hlásí na sklonek staršího eneolitického stupně. Z keramických tvarů se podařilo určit ploché pokličky, mísy se zataženým hrdlem, z nichž jedna nese rytou tzv. jordanovskou výzdobu, mísy esovitého profilu a džbán se sedlovým uchem.

PŘEHLED VÝZKUMŮ 1974

Vydává : Archeologický ústav ČSAV v Brně, sady Osvobození 17/19

Odpovědný redaktor : Akademik Josef Poulík

Redaktoři : Dr. A. Medunová, dr. J. Meduna, dr. J. Říhový

Překlady : Dr. R. Tichý, E. Tichá

Kresby : doc. dr. B. Klíma, A. Životská

Na titulním listě : stříbrná spona z doby stěhování národů ze Šakvic

Tisk : Geografický ústav ČSAV v Brně

Evidenční číslo : ÚVTEI-73332

Vydáno jako rukopis - 450 kusů - neprodejné